היחס בין האמנות והעיצוב הוא כמו בין שמן למים, הם לא נמהלים ולא ניתן לחבר ביניהם. בבתי ספר לעיצוב ואצל מעצבי מוצרים חשובים, מנהלים דיאלוג מתמשך עם האמנות ונוצר סדר עדיפויות חדש

יש לך דוגמא לעיצוב יומיומי ושיטושי יותר?

"לפני זמן מה התחלתי לעסוק בעיצוב גופי תאורה. מדובר שוב בשילוב של תרבות וצרכים. אני מעצב גופי תאורה מיטוליים שעומדים מצד אחד בקריטריונים של היותם גופי תאורה ומצד שני, עונים לצרכים תרבותיים וסביבתיים. העיצובים לא מוגבלים לגודל והם יכולים לעמוד על שולחן בסביבה ביתית, או במשרד, בגובה של עשרות ס"מ, או בסביבה אדריכלית בגובה של כמה מטרים. העיצובים עובדים בשני רמות קנה המידה באותה רמה של התאמה לפונקציה ולכיסוליות הנדרשת".

לפי תרבותם, לפי תפיסתם ולפי צרכיהם. קשה לומר את זה, כשרואים בארץ ובעיקר בשכונות עשירות, בתים בערבוב סגנונות שאינם רלוונטיים לסביבה, למקום, לזמן, ולתרבות בכלל.

אפשר בהחלט להבין את המגמה של החלפת התומריות הקלאסיות: עץ או מתכת בחומרים סינטטיים כמו פוליפרים ופלסטיק, שהם חסרי אופי, הסיבות מוצדקות בהחלט: תהליכי ייצור ועלויות. נוצר טשטוש בהבחנה בין חומר אמיתי לבין ה"טפטיות" שמעלימה את האמת. הטפט מהווה רמאות מבחינה ערכית חינוכית וגורם להתרופפות הקשר עם אמת כלשהי, חברה כזאת

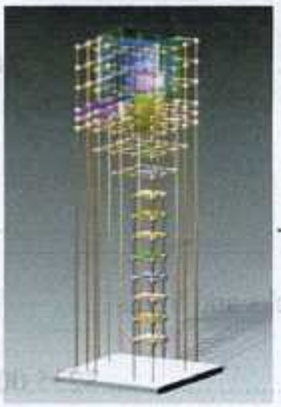

(Transformer), לא הנצחתי את עצמי כאמן ולא השארתי את חותמי האישי, אלא מילאתי צורך חזה ההבדל המהותי בין יצירת אמנות לבין עיצוב. אני לא אמרתי שום דבר שלא נאמר לי. גם ויזואליות לקחתי מהטבע את השמיים, הבחירה שלי בפתרון העיצובי היתה ביתור על ההתייחסות האישית שלי והערכת דעתם של האנשים הקרובים ביותר לנושא, זאת בדיוק ההבחנה, באמנות שמלים שאלות ובעיצוב חייבים לתת תשובות".

מהו תהליך העבודה שמעצב עובר?

"הצלחה של תהליך עיצובי מוזנה בכך שהמעצב מסגל תהליך עבודה הדומה לתהליך שעובר אמן. המעצב בוחן את הצרכים הפונקציונאליים, שמאינם בהכרח בתחום השימושי, אלא גם צרכים של חברה וקהילה, כמו הדוגמא שנתתי, שהם צרכי התברה, לחדר הנפחה.

כאשר עובדים כך, העיצוב מגיע רחוק יותר".

חלק לא מבוטל של תהליך עיצוב מגיע לסופו כאשר התוצאה הסופית היא מוצר שנראה כמו מוצר

"תקופה ארוכה הקדשתי לעיצוב כלי פולחן יהודים, מה שמכונה יודאיקה. גם כאן, הייתי צריך לקחת בחשבון את המרכיב הרוחני והצורך להחדיר לצורך הרוחני ערכים תרבותיים, זאת ע"י שילוב אמנות עכשווית עם צורך פונקציונאלי. הכלים המעוצבים היו חייבים להתאים לפונקציות להן נועדו. למשל כמו חנוכייה להדלקת נרות וגם שתהיה בהם אסתטיקה שתבדיל אותם ממוצרים יומיומיים. חשוב להדגיש כאן את הבחירה בסגנון העיצובי של כלי הפולחן, לאורך שנים היה מקובל לעצב כלי פולחן יהודיים בסגנון ברוקי. סגנון עיצובי זה נתן לכלי את הקוד שזיהה אותו ככלי לפולחן יהודי. (כך גם נראו כלי הפולחן שעובנו ע"י תברות הצורפים). אם אמשיך לנקוט בקו עיצוב ברוקי, אני לא אמלא את תפקידי כמעצב. זוהי לא בחירה מתוך הצורך לתת תשובה לצרכים רוחניים, דתיים ותרבותיים, זאת העתקה ועבירה בשקום. התרבות האנושית זורמת כל הזמן, היא לא יכולה להיות סטטית, כאשר אני משלב בעיצוב כלי הפולחן סגנונות אמנותיים מעודכנים, אני מסמק למשתמשי הכלי, לא רק צורך דתי, אלא גם צורך תרבותי אמנותי. זאת היא עבודתי כמעצב וזוהי תרבות, התרבות מתפתחת ומתחדשת כל הזמן, היא אינה קופאת על שמריה. בדיוק כמו מעיין של מים זכים שמבעבעים וזורמים כל הזמן, כאשר מים עומדים הם מתחילים להריח לא שב וזו כבר לא תרבות".

האם אפשר למצוא גם צדדים שליליים בעיצוב?

"אכן, בעיצוב אפשר למצוא גם שלילה, עיצוב יכול להכיל דקדנטיות שלילית שמייצגת נגורשיות מצד אחד וחוסר עומק תרבותי של המשתמש מצד שני.

עצם העובדה, שהאדם בוחר מעצב פנים שיעצב את סביבתו הקרובה, ובדרך כלל התוצאה לפי טעמו של המעצב, יש בה סן השלילה, התוצאה העיצובית תהיה כזאת שהצרכן שלה לא יהיה מחובר לה ולא יהיו לו הכלים להבין אותה, אם ניקח את הפתרונות העיצוביים שנבקטים בכפרים ביוון (הנוכחית, לא הקדומה) או אפילו בכפרים ערביים בארץ שלנו, הם מעצבים את סביבתם, לא מתפתחת ולא תבין מהו קשר אמיתי לסביבה ולחמצים שסביבה. בכפר היווני או הערבי, יש קשר בין הדברים ובין התהליכים, זאת בניגוד מוכרת וכלכלית של התרבות המערבית הבנויה על "צבע טרי", שמתחלף עם הזמן ב"צבע טרי" חדש, אנחנו רצים כל הזמן ומתחילה להעשבר ההכרה כי לא ברור לאן אנחנו רצים.

יתכן שכדאי לעצור ולבדוק לאן כל זה מוביל.

סטודיו ששון נאמנה קוסק בעיצוב הקפסולות שיווקית לתעשיות עתירות ידע

מתנים בבתבה: טקסט: קליגרף רגל זז רוזה בר. כותרת ראשית והדגשות: קליגרף שמן. פוטוביטו 03-5101012